

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHESZ-EGYLET SZAKLAPJA

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár egy évre 2 frt, félévre 1 frt.

<p>A méhészetre vonatkozó közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők. Kolozsvár, (Belmagyarutca 2. sz.)</p>	<p>Rendes tagok 2 frt, körli tagok 1 frtot fizetnek, melyért a „Méhészeti Közlöny“-t ingyen kapják.</p>
<p>Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	

Kiállítási ügy.

A német-osztrák és magyar méhészek 37-ik vándorgyűlés előkészítő bizottságának fontosabb intézkedéseit közöltük már, most a kiállítás és gyűlés programját adjuk, hogy a tüzetesebb előintézkedésekről is legyenek tájékozva s magukat ahhoz alkalmazhassák t. olvasóink.

Programm.

A német-osztrák és magyar méhészek XXXVII. vándorgyűlése.

A vándorgyűlés előkészítő-bizottsága ezennel közzé teszi a vándorgyűléssel egybekötött kiállítás szabályzatát.

A vándorgyűlés és kiállítás 1892 szeptember 11-től 15-ig tart s Budapest, Magyarország fő- és székvárosában tartatik meg. Lefolyása következő lesz:

Szeptember 11-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a kiállítás megnyitása a kereskedelmi muzeum épületében, a városligetben.

Szeptember 12-én (hétfőn) este 8 órakor a megjelent tagok fogadtatása és köszöntése a fővárosi vigadóban, a Dunaparton. — Az estély tartama alatt czigány játszik.

Szeptember 13-án (kedden) délelőtt 9 órakor a vándorgyűlés hivatalos megnyitása, védnöke, gróf Bethlen András földmivelésügyi m. kir. minister úr ő nagyméltósága és az elnöke, Ráth Károly, Budapest főpolgármestere által a városligeti vendéglőben.

Ekkor kezdődnek meg a tárgyalások és a tett indítványok és kérdések feletti tanácskozások. Ezek befejeztével 2¹/₂ óraker közös díszebéd lesz, melyen egy teríték 1 frt 50 krba fog kerülni (3 birodalmi márka). Ezután a város megtekintése csoportonként, mely alkalommal szakértő vezetők fognak az idegenek rendelkezésére állani.

Szeptember 14-én (szerdán) délelőtt 9 óraker a tanácskozások folytatása, mely d. u. 1 óráig tart. Két óraker d. u. az I. csoport gőzhajóval Budafokra rándul ki, az ottani nagyterjedelmű borpinczék megtekintése végett, a II. csoport pedig a Margit-szigetre, József főherczeg birtokára hajózik. E kirándulásoknál ki-ki saját tetszése szerint csatlakozik az I-ső vagy II. csoporthoz.

Szeptember 15-én (csütörtökön) 10 óraker délelőtt a díjak ünnepélyes kiosztása, délután 2 óraker általános kirándulás a Sváb-hegyre fogaskerekű vasúton. (Pompás kilátás a városra és hegyekre.)

Szives tudomásul.

A tagsági díj 1 frt 50 kr.*

Jegyek díszlakomára 1 frt 50 kr. o. é. válthatók.

Azon méhészek és a méhészet pártolói, kik a vándorgyűlésen és a díszlakomán részt akarnak venni és a tagoknak nyújtott jogok élvezetére reflektálnak, felkéretnek, hogy a fönnebbi díjakat minél előbb: *A XXXVII. vándorgyűlés előkészítő-bizottságának, Budapest, Lonyai-u. 4. c. sz.* alá küldjék be, minek megtörténte után a tagsági jegyeket és jelvényeket portómentesen megkapják.

Lakásközvetítésről is gondoskodik a fönnebbi bizottság azok számára, kik ezen óhajukat az ár megjelölésével a bejelentés és tagsági díj beküldése alkalmával kifejezik.

A tagsági jelvényeket, melyek a tagsági jegyekkel együtt küldetnek meg, kérjük a pályaudvarba vagy hajóállomásra való érkezés alkalmával könnyebb felismerhetés végett a kabátra, látható helyre, feltűzni.

Fogadása a vendégeknek úgy a vasúti, mint hajóállomá. sokon a fogadó-bizottság feladatát képezi, ugyanez lakásokat ajánl az érkezőknek s egyáltalán mindenben kezükre jár. Hogy pedig az

* Ezen tagsági díj befizetése által lesz ki-ki a vándorgyűlésnek tagjává. E díjfizetés a kiállító térre ingyen belépést biztosít.

érkezők ezen bizottságot megtalálják, a pályaudvar azon helyén, hol ez várakozik, »Méhészek vándorgyűlése« feliratu tábla leend.

Elnököket és indítványokat idején való közölhetésük szempontjából, kérjük mielőbb az alulírott bizottságnál bejelenteni, illetve azokat írásban beküldeni.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A német-osztrák és magyar méhészek XXXVII.
vándorgyűlésének előkészítő-bizottsága. Budapest,

Lónyai-u. 4. c. sz.

A különféle bizottságok a következőképen alakultak meg:

A sajtó-bizottság:

Elnök: Máday Izidor miniszteri osztálytanácsos, távollétében Vámosy Mihály; jegyző Berényi László és Borszék Soma; pénztáros: Ullmann József, továbbá Baros Károly, Benes Gyula, Binder Iván, Bossányi Endre, Grand Miklós, Károlyi Gyula, Kühne Ferencz, Löcherer Andor, Maszák Hugó, Rodiczky Jenő, Serfőző Géza, Sipos Antal, Swoboda Lajos és Szakács Péter bizottsági tagok.

Fogadó- és lakás-bizottság:

Elnök: Ambrózy Béla báró, jegyző: Hummer Nándor, pénztáros: Metzger Ede, továbbá Borszék Soma, Binder Iván, Decker Aladár, Fogarascher Lajos, Gundel János, Grand Miklós, Holub József, Knipfer Ede, Kanyó Sándor, Károlyi Gyula, Kühne Ferencz, Kozocsa Tivadar, mádi Kovács István, Kovács Antal, Ludvig N. János, dr. Lendl Adolf, Matuska István, Ruzs János, Rosenberszky Ödön, Szám István, Schneider Endre, Vadászfy Jenő, Vámosy Mihály és Weinek Károly bizottsági tagok.

Kiállító-bizottság:

Elnök: Német Imre, ministeri tanácsos, a kereskedelmi muzeum igazgatója, jegyzők: Károlyi Gyula, Kühne Ferencz, pénztáros: Binder Iván, továbbá Ambrózy Béla báró, Bodor László, Borszék Soma, Grand Miklós, Kanyó Sándor, Knipfer Ede, Kovács Antal, Máday Izidor, Metzger Ede, Rozenberszky Ödön, Ullmann József, Tichy Miklós és Vámosy Mihály bizottsági tagok.

Vigalmi bizottság:

Elnök: Borszék Soma, jegyzők: Metzger Ede és Károlyi

Gyula, pénztáros: Tichy Miklós és a magyar országos méhészeti egyesület összes választmánya mint bizottsági tagok.

Főpénztáros az összes bizottságok számára V á m o s s y Mihály.

Megjegyezzük továbbá, hogy az előkészítő bizottságba még a következő horvátországi méhészek és lapszerkesztők is be lettek választva: Bartholovich Károly, Ilic György, Kuralt Ferencz, Penjic Bogdán, Kusevic Marcel és Leskovac Dragutin.

Tudnivalók:

A fogadó- és lakás-bizottság Ambrózy Béla báró elnöklete alatt az iránt intézkedett, hogy a vendégek megérkezésének ideje alatt úgy a vasúti-, mint a gőzhajó-állomásokon bizottsági tagok legyenek jelen, kik a megérkezőket útbagazatassai állítják és a lakás-bárczát kézbesítik. Intézkedett továbbá az iránt is, hogy az állomásokon a bizottsági tagokat könnyen fel lehessen találni, mely célból minden vonat, illetve hajó érkezésekor egy hordár feltűnő táblát fog tartani a következő felirással: »A német-osztrák és magyar méhészek XXXVII. vándorgyűlésének fogadó bizottsága.«

Egyuttal 30 budapesti vendéglős felszólítottott, hogy tudassa a szobák árjegyzékét, továbbá a Budapesten lakó egyleti tagok is felkérettek, hogy tudassák a bizottsággal, vajjon nem volnának-e hajlandók az érkező vendégeknek szállást adni és mily feltételek mellett. A vendéglősök egy része már válaszolt és ezen válaszokból azt látjuk, hogy a szoba-árak 80 krajczár és 3 forint között változnak. Példaképen egyik legelőkelőbb vendéglő, a »Vadászkiürt« árjegyzékét mutatjuk be:

Az I. emelten utczai szoba	3.—,	udvari szoba	2.—	frt,
a II. » » »	2'50,	» » »	1'60	»
a III. » » »	2'20,	» » »	1'40	»
			és 1'20	»

Szolgálat személyenként 40 kr., külön ágy 1 frt.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a »Vadászkiürt« elsőrendű szálloda, akkor azt látjuk, hogy a lakásért nem fog kelleni túlszigazott árakat fizetni, aztán privát szállás is majd csak akad.

A június hó 12-én tartott ülésen előlülő Vámosy Mihály úr a bécsi méhészeti egyesületnek levelét mutatta be, mely szerint a nevezett egyesület tiz aranyból álló kiállítási díjat adományo-

zott, továbbá a nevezett egyesület egyik tagja tíz ezüst forintot bocsátott rendelkezésre hasonló célra. Ezekon kívül a kereskedelemügyi m. kir. ministerium által engedélyezett 400 frt átvételéről is jelentést tett előlülő, valamint arról is, hogy a földmivelésügyi minister úr és a fő- és székváros által adományozott 1000—1000 forint segélyösszeg kiadatása is kérelmezett.

Igy tehát mindenről gondoskodva van.

Ha leszállsz a vonatról, ott találsz egy veres sipkás közszolgát, a ki kezében tart egy táblát: »A német-osztrák és magyar méhészek XXXVII. vándorgyűlésének fogadó bizottsága« felirattal s ha a vándorgyűlés jelvényét a kabátod façonjára feltűzted, akkor a hasonló jelvénynevei ellátott bizottsági tagok könnyen rád ismernek, körülfognak és útba igazítanak. Megkérdezik, milyen lakást akarsz, egyszerűt-e vagy fényesebbet? megmondják, hogy hol az a lakás és kezdedbe nyomják a lakásbárczát, a vándorgyűlési programot és ha esetleg még nem volna vándorgyűlési tagsági jegyed, 1 frt 50 kr. lefizetése mellett egy ilyen jegyet is. Megmondják, hol a kiállítási iroda; ott azután megtudhatsz mindent, a mire még kíváncsi vagy és a miről esetleg a programban gondoskodva nincsen. Most már csak rajtad a sor, kedves méhésztárs, hogy a vándorgyűlésre eljőjj és a kiállításban is részt végy.

Minthogy több oldalról arra nézve intéztettek az egyesülethez kérdések, vajjon kisebb mennyiségű mézet és kisebb csoportokban is lehet-e például apróbb méhészeti tárgyakat kiállítani, értesítjük a kiállítás iránt érdeklődő tagtársakat, hogy kisebb mennyiségben is fogadtatik el méz, likőr stb., valamint egyéb tárgyak egyenként is elfogadtatnak, sőt kérjük a tisztelt tagtársakat, hogy mindent, a mi Magyarország méhészetére nézve tájékoztatást nyújthat, beküldeni és kiállítani sziveskedjenek, ha még oly jelentéktelennek látszó is a tárgy.

Vasuti szállítási kedvezmény csak oly küldeményeknél nyer alkalmazást, a melyek fuvarleveléhez kiállítási igazolvány csatoltatik.

Programmok, bejelentési ívek és egyéb tudnivalók az előkészítő-bizottságnál (Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 4. c. sz. alatt) kaphatók.

Mit tartunk a Neiszer-kaptár és kezelési mód felől?

(Vége)

Sötér azt mondja, hogy igaz ugyan, hogy a fészeknek jó helye van a felső osztályban, de azért a Neiszer-féle beosztás mégsem helyes, mert a méznek legrosszabb helye van alól, mert a méznek legjobb helye van odafönt, s ezt azzal indokolja, hogy a méhek által gyűjtött nektárból sok víznek kell elpárologni, míg a méz sűrűségét eléri; de nem mondja meg, hogy ki, hol és mikor bizonyította azt be, hogy a nektárból a felesleges 50—55% víztartalomnak pusztá elpárolgása által kész mézet kapunk?

Hiszen már mikor a méhek mézgyomrukban a kaptárba hozzák s a lépek sejtjeibe öntik, a virágok nektárja némileg meg van változtatva és pedig a méhek száj- és mell-mirigyei váladékainak behatása folytán. De a gyűjtő méhek nem is helyezik a hazahozott mézes nedvet közvetlenül azokba a sejtekbe, a melyekben később bepecsételve találjuk; hanem alkalmasint a belső munkások szívják onnan fel s mirigyeik váladékának ismételt behatása után öntik át más sejtekbe. Ezen ismételt felszívás és a mézgyomor dialytikus, átömlesztő hatása alkalmasint több vizet választ ki belőle, mint a sejtekben való párolgás. Ezen átömlesztés annál gyorsabban hajtódik végre, minél több fiatal méh van a kaptárban s vesz benne részt. Hogy a mézgyomor dialytikus hatása a méz ízén is változtat, az valószínű, mert a vízzel a jegeczesedhető alkatrészek oldatából is veszit, melyek a különböző virágokból származó nektárookban nagyon is különböző arányokban foglaltatnak s ezért nagyon nehéz meghatározni, mennyi és mi rovandó az íz megváltozásából, illetőleg különbözőségéből az ismételt felhordásnak a rovására, s ez annál bajosabb, minthogy de gustibus non est disputandum! Ezzel nem akarom a párolgás sűrítő hatását tagadni, csak egyedüli tényezőnek nem fogadhatom el, melylyel be lehetne azt bizonyítani, hogy a méznek okvetlenül csak a fiasítótér fölött lehetne jó s legjobb helye, hiszen fölül van a legmelegebb légréteg a kaptárban, mely egyszersmind a légzés által kifejtett vízpárákkal is van telítve; mert a levegő annál több párát képes felvenni, mi-

nél magasabb a hőmérséke s minél nyugodtabb, annál nehezebben szabadul meg tőle. A fiasító fölött elhelyezett s ettől elrekesztett méztérben pedig bizonyosan nyugodtabb s vízpárákban gazdagabb légréteg foglaltatik, mint az alsó térben, mely a külső levegővel folyton közlekedik s melyben a ki-bejáró gyűjtő s a szellőztető méhek a levegőt folytonosan mozgatják s a külső levegővel való diffúzióját elősegítik. A nektár felesleges víztartalma tehát ott párolgathat el könnyebben, a hol a levegő kevésbé van vízpárákkal telítve; nem pedig ott, a hol mindig telítve van.

Ha továbbá Sötérnek az a tétéle, »hogy az ember csak ronthat, ha a természet rendén változtat,« oly betűszerinti értelemben helyes volna, már azt is valóságos rontásnak kellene bélyegeznünk, hogy egyáltalában ingó berendezésű kaptárokat hoztak használatba s még inkább azt, hogy a fiasítót a méztértől csak el is különítették, de leginkább azt, hogy a fészket megszorítják, sőt valósággal megcsönkítik az ok-, illetőleg észszerűen méhészkedni akarók; mert hiszen ezzel is cselekedtek a természet rendje ellen, melyben ily berendezés nincsen! És hol van az a természetes rendű méhlik, melyet az okulni kívánó méhész mintának elfogadhatna?

A hol a méhek vadon, vagy elvadulva (?) üres faodúkbán találhatók, ott alkalmazkodtak a méhek az oduhoz lakásuk berendezésében. A hol épületek vagy másnemű építmények üregeiben húzódtak meg, ott emez üregekhez alkalmazkodva építették lépeiket oly nagyra s oly terjedelemben, a mint ott épen építhették, s minél nagyobbra építhették lépes fészkeiket, annál szembetűnően nagyobb, életrevalóbb népességre fejlődtek. Miért nem tudnának épen ily természetesen az ember, a méhész által gondosan megfigyelt természetüknek, életszükségeiknek s háztartási szokásaiknak megfelelően számukra készített, sokkal kényelmesebb lakokhoz alkalmazkodni? Én úgy tapasztaltam eddig, hogy valóban alkalmazkodnak is, s a melyik méhésznek van elég elfogulatlan figyelme s higgadtan észlel, fontolgatva hasonlítgatja össze a különböző körülmények közt feltűnő jelenségeket, az képes is természetes rendű méhlikokat s kezelési rendszert összeállítani. — Ilyennek tartom én Neiszer kaptárát s kezelési rendszerét is, nem tagadom azonban, hogy azon még mindig javítani is lehet; mert hiszen emberi dolog.

Én e méhészkedési rendszerben főképen azt helyeslem, hogy a főhordáskor a fiasítást nem törekszik megszorítani, hanem szaporaságát a mennyire a kaptár terjedelme csak engedi, elősegíteni iparkodik s a rajzást, illetőleg a múrajoztatást a czélszerű időre azzal továbbítja, hogy az anyát, a mennyire kaptárának terjedelme csak engedi, folytonos petézésben, a munkásokat pedig folytonos mézhordásban elfoglalva tartani igyekszik. Kifogásom pedig főképen a kaptár terjedelmének az anya legnagyobb fiasítási képességéhez mérve való elégtelensége ellen irányul. Ha Neiszer méhészkedési rendszere szerint a másodéves anyákat a beteleltetéskor eltávolítjuk akkor használjuk is ki a termékenységüket, mielőtt megöljük; mert különben pazaroljuk a természet-adta becses anyagot! Ha a másodéves anya a legszaporább fiasítási időszakban, mely körülbelül a tavasz-nyári főhordás idejébe esik, 50—60 ezer petét képes lerakni, akkor nagyon káros azt ki nem használva körülbelül 25000-nyi fiasítással megelégedni. Teljesen kihasználni pedig csak elegendő nagy térfogatú egységes költőfészkekben lehet, melynek vastagsága úgy aránylik a hosszához, mint 3 : 5, és mely oly nagyterjedelmű fiasítótérben alakul, melyben legalább 60—65 ezer méh elférhet.

Minthogy a Neiszer-féle kaptár költőfészkeiben csak mintegy 25000 méh kelhet ki, a fiasítótérben alkalmazandó lépeit, illetőleg kereteit legalább annyira kellene a 3 : 5 való arányában szélesíteni s hosszabbítani, hogy a lépeiken alakítható legnagyobb tojásdad költőfészkek körülbelül kétszer akkora térfogatúvá legyen, mint a minő az mostani méretei mellett, (ha t. i. talán attól tartanánk, hogy nem mindenik termékeny anya képes 60 ezer petét a legszaporább fiasítási időszakban lerakni, megelégedve oly terjedelmű fiasító-térrel, melyben körülbelül 50 ezer méh fér el. Ilyent alakíthatunk oly keretek lépeiből, melyek belül 28 cm. szélesek* és 47.5 cm. hosszúk, a méztérben pedig alkalmazhatunk két sorban 23.5 cm. belső magassági félkeretes lépeket, melyek mézzel megtelve egyenként körülbelül 2.3 kgmot nyomnának.

Az ilyen egész hosszúságú keretek lépein alakuló tojásdad költőfészkek térfogata lenne $28^2 \times 47.5 \times 0.5236 = 784 \times 47.5 \times 0.5236$

* Az utólagosan kezemhez jutott Rothschild-féle „Instr. Bienenzuchtsbetrieb“ 144—145. lapjain foglalt megjegyzésben Rothschild is javasolja a 28 cm. széles és körülbelül 40 cm. magas kereteket.

= 19493 köbcm. = 19'498 köbdm. és terjedne 8 lépre, illetőleg 7 közbensőnek mind a két oldalára és két szélsőnek belső oldalaira, tehát tulajdonképen 9 lépre s kikelhetne benne fiasítási időszakonként $19,498 \times 2500 = 48745$ fiatal méh. A 9 lépes fiasítótérnek térfogata azonban csak $41'895$ köbcm. = $41'895$ köbdm., tehát nem elég nagy, hogy a kikelhető fiasítás benne elférhessen, miért is szükséges lenne még két fedőlépet alkalmazni, melylyel együtt azután a 11 lépes fiasítótér $11 \times 3'5 \times 28 \times 47'5 = 51205$ köbcm. = $51'205$ köbdm. Ebben aztán a kikelő fiasítás bőven elférhetne s a fészek körül eltárolható méz tenne $51'205 - 19'498 = 31'707$ kilogrammot. A méztérben pedig elérne kipergethető mézből lépcsere nélkül $22 \times 3'5 \times 28 \times 23'5 = 50666$ köbcm. = $50'666$ köbdmtrnyi lépes térfogatnak megfelelő $50'6$ kgr., lépcsérével, illetőleg mindenik lépnek kétszer való telehordásával egymétermázszányi mézhozam. Népszerűsége pedig lehetne a főhordás idejében a két egymásra következő legszaporább fiasítási időszakban kikelt $2 \times 48745 = 97490$ méhállomány, melynek fele kijáró gyűjtő munkásokból állhatna, melyek minden kirepülési fordulóban közel egy kgrnyi mézet tárolhatnának be. Ilyen kaptárokban gondosan felnevelt s észszerűen kezelt néppel szép eredményeket is lehetne felmutatni s a rövid ideig tartó akácza virágzásának bő mézélését is jövedelmezően kihasználni.

Attól, hogy a méztérben alkalmazott félhosszúságú keretek száma 22-re vagy 26-ra emelkednék s ezáltal a kezelésükben végzendő munka ismét szaporodnék, bizvást eltekinthetnénk már csak azért is, hogy a fiasítótérnek berendezése után ennek nagy kereteivel már alig kellene foglalkoznunk, s így majdnem kizárólag csak a méztér keretes lépeire szorítkozván a kezelési munka, itt se több, se sokkal nehezebb lépekkel nem kell bajlódnunk, mint a Neiszer kaptár mostani méretei mellett; de a mi valóban több munka is volna az egyes kaptárokban, az tekintettel arra, hogy (egyenlő mennyiségű mézhozamot véve alapul) egy-egy kaptárból kétszer akkora mézmennyiséget pergethetünk, a munka mégis valóban csökken, mert egészben véve a várható mézhozamot, már félfannyi kaptárból nyerhetünk annyit, mint a mostaniak egy bizonyos számából.

Ha ilyen kaptárnak mélységét olyan nagyra szabnók, mint

a milyen a mostani Neiszer-kaptaré, akkor abban a költőfészek megszükitése nélkül is lehetne a Sötér-féle elrekesztő ablakot alkalmazni s esetleg egy ilyen négyes kaptárban Neiszer kezelési módját a Sötérével együtt közvetlen összehasonlítás céljából ugyanazon időben s körülmények között kipróbálni. Az ilyen egyenlő körülmények között mutatkozó eredmények azután alapos és döntő bírálatra vezető adatokat szolgáltatathatnának e két kezelési mód jóságára s helyességére nézve. Ily módon lehetne a fiasító-térnek az elrekesztő ablak által való megszükitéséből származó következményeket is az épen maradó költőfészekkel szemben ki-mutatni és pedig fokozatosan egészen a költőfészek tetemes meg-csonkításáig.

Az ilyen hosszú, illetőleg magas keretekkel felszerelendő kap-tárt nemcsak nagyon pontosan kellene szerkeszteni, hanem felállít-ásánál is nagy gonddal eljárni, hogy a hosszú keretek benne pon-tosan függőleges helyzetet foglaljanak el; mert különben a lépek nem fognának a keretek oldalléceivel párhuzamosan kiépítettni, minthogy a méhek mindig függőlegesen építik a lépeket, nem tö-rődve azzal, vajjon függőlegesen vagy ferdén vannak-e az illető keretek behelyezve. Ez annak az oka, hogy sok gyakorlati méhész nem szereti a hosszú kereteket, mert nem szeret bajlódni a kaptá-rok pontos függőleges helyzetének biztosításával.*

Neumann Samu.**

Juhos Márton testvérünknek üdvözet.

»Azon vidék, hol a társalkodási szellem nincs korlátozva, hol a társadalmi összetartás édes gyümölcsöket terem: szerencsés vidék.«

Ime Juhos Mártonnak — a »Méhészeti Közlöny« f. é. 14-ik számának 192-ik oldalán »Alakítsunk gyümölcs- és méhészeti fiók-egyleteket« czimű lelkesítő cikkének, jó és szép iránt hön érző szívébe mártott tollal irt — egyik mondata: Üdvözljük érte.

Volna-e hazánknak oly szabad és lelkes polgára, ki a fön-

* A kaptároknak helyes, azaz derékszög alatt függőleges felállítását az okszerű méhészet egyik alapfeltételének tartjuk, mely nélkül okszerűen méhész-kedni okszerűtlenség, s azt hisszük, ezt minden méhész tudja. Szerk.

** A jövő számban lapunk egyik jeles méhésztársunk tollából a két jeles cikkre vonatkozó coloráriumot adja. Szerk.

tebbi mondatot meg nem érthetné s megértvén, hő óhajtása nem volna »vajha egész hazánk, mint ama vidék, oly boldog lehetne.« Ha megvan józan értelmünk, ha megvan óhajtásunk, ugyan mi akadályozhatna minket abban, hogy egész hazánkat boldog vidékké ne változtathassuk át?

Társadalmunk régebbi viselkedéséből, zagyvalékos eszméiből a helyes irány felé törekvő megtisztult gondolatok úgy kezdenek kiválni tettekből: mint a csapodékos méznek pörgetett kristály tiszta csöppjei.

Ádáz vihar zudulásával szorgalmas méhecskéink fák, cserjék levelei alatt keresnek s kapnak védelmet, míg a csattogó villámok csapásaival az idő földerül, s áldó napunk jóltevő meleg sugára megújuló munkára nem izgatja a kas szorgalmason mézelő polgárait. Hát mi, mint állati ösztönök felett uralkodni tudó öntudatos mivelte lények nem tudnánk-e úgy munkálkodni édes hazánk jóléte körül, mint a kassuk körül csak ösztönüktől vezetett méhecskék?

Ezer év viharzott le sokszor sanyargatott hazánk felett s hogy fenn áll: jóra fölbuzduló népe édes anyai nyelvén zengheti hála-imáját. E földöt iránta imadásig fokozódó szerelme tartotta fönn; ettől erősödött karja s lett édes, kifolyó vérével, halála. Véréből lettek virulobbak szép tájékaink, s a méz édesebb, zamatosabb, melyet dolgozó kis méheink gyűjtenek számunkra, Más ajku szabad honpolgárai hazánknak! midőn e mézet izlelitek, ó jusson eszetekben, hogy őseitek és őseink vére vegyülékének parányát szeditek magatokba. Gyuljon szeretetre irántunk szivetek s közös hazánk jobblétére való közös munkában egyetértőleg fogjunk barátságos kezét!

Ezer év viharzott le e haza és népe felett; ellenséges fegyverek sujtó villámai ritkították sorait, hátráltatták a haza fölvirulását; és midőn míg szép kertei földulva, szerény hajlékai s Istenének diszes házai romokban heverték s a pusztává lett hazát vérével újból meg újból kellett meghódítania: addig, ó nyugoti népek milliói ne feledjétek, hogy ti védve valátok tőlük s boldog családi életben, mindenben előre haladhattatok. Így telék le az ezer év folytonos temetkezéssel búbanat között, — s ha megfogyott nemzetünk néha egy-egy derületre fölvidult: »sirva vigadott.«

Ámde a nagy viharra, a hosszas szenvedés után, dicső őseink sirhantjain, az ég kiderülvén, áldó napunk jóltevő sugára mézelő

illatos virágokat növel; kerteink virulnak, hajlékaink s Isten házai régi romjaikból szebben emelkednek ki; őseink a védelemben hált okozó fegyverei életet adó munkaszerszámokká váltak; s most búbanatot s oly sok méltatlanságokat elfelejtve a kecsegtőleg jövő »Ézer év« békés munkálataira, közösen szeretett édes hazánk fölvirágzására nyujtunk mindenfelé mindenkinek igaz barátsággal, igaz testvéri szeretettel kezét.

Fel! fel! buzduljunk fel a közös jóra! egyesüljünk arra, hogy az »Országos Kertészeti egyesület« köré sorakozván, hazánk minden megyéjében legalább egy-egy »Gyümölcsészeti kör«-t alakíthassunk. Mely egyesületek, vagy körök közreműködésével minden erő összpontosulhasson, hogy általános kertészetünk s méhészetünk mellett baromfi- és selyemtenyésztésünk lendületének is kellő irányt adhassunk arra, hogy hazánkban mindenfelé nagyban s biztos haszonnal kezelhetők lehessenek jövőben. Mily képpen? Az országosan működő »Kertészeti egyesület« ad magyarázatot munkarendjében. Célja főképpen az, hogy az általános kertészetet minden kiegészítő részeivel, a munkaerőkkel s tehetségekkel együtt egy keretbe foglalja azért, hogy szoros szövetkezetben lévén, egyik fél a másiktól könnyebben tanulhasson s így a kész eredmények a vidéken gyorsan érvényesülhessenek — haszonnal.

Midőn így hazánk minden vidékén a társalkodási szellem nem lesz korlátozva, társadalmát egymás iránt való bizalmas szeretet tarthatja fenn és biztosíthatja, hogy nyomdokain mindenfelé virulat támadhasson, tetet-lelket tápláló édes gyümölcszeivel mindnyájunk jólétére s az Isten dicsőségére.

Veress Ferencz.

Vegyesek.

— *A kiállításra vonatkozó* intézkedéseket és tudnivalókat a lapunk elején megolvasható programmban adjuk, itt azonban még figyelmeztetni kívánjuk t. olvasóinkat, hogy egyletünk végrehajtó-bizottsága szept. 10-én Kolozsvártt fogadja azon t. tagtársakat, kik a gyűlésen részt venni óhajtanak s útjok Kolozsvár felé visz. — Innét a reggeli személyvonattal együttesen fognak indulni. — A vasúti állomásnál a végrehajtó-bizottság tagjai a kiállítási jelvényről lesznek fölismerhetők s adnak készséggel felvilágosításokat.

— *A kik a kiállításon és a gyűlésen is részt óhajtanak*

venni, az 1 frt 50 krnyi tagsági díjnak befizetése mellett mindazon jogok és előnyökben részesülnek, mind ha kiállítók volnának. A méhész-egylet tagjának azonban természetesen kell lennie.

— *A beküldött jelentkezési íveket* a Bpsten működő rendező-bizottsághoz beküldöttük. S mindenesetre jelentékeny számot tesz ki a kiállítók névsora, mert mindegy 80-on küldötték be hozzánk íveiket — Egyletünk tagjai közül számosabban küldötték íveiket egyenesen Bpstre, s így a létszám pontosan csak a kiállításon lesz megállapítható. — A kiállítás után e névsort is hozni fogjuk.

— *A kiállítandó tárgyak* Budapestre — a »Kereskedelmi muzeumba« egyenesen felküldendők. Minthogy pedig a szállítmányok a vasúti kedvezményben részesülnek: mint gyorsárúkküldendők azok.

— *Tagsági jegyeket* a Kolozsváron átutazók itt is megváltathatják az itt kaluzoló rendező-bizottsági tagnál.

— *Műlép-gyárunk* a kiállításon szépen lesz képviselve s a méhészek figyelmét erre már előre is felhívjuk.

— *Kiállítási üvegeket* a már irt feltételek mellett Frank-Kiss czég már elküldte mindazoknak, a kik megrendeléseiket beküldték. A kik a szállítmányt még meg nem kapták volna, reclamálják azt a nevezett czégnél.

— *Vignetteket* a kiállítási tárgyakra és mézes üvegekre kiállító egyleti tagjainknak a megrendelt üvegek mellé csatolnak ugyan, de a kinek ilyenre még szüksége volna, forduljon lapunk szerkesztőségéhez s az postafordultával küldi a kért vignetteket, melyek kétfélék, t. i. Pergetett mézhez és egyéb mézterményekhez alkalmazható.

— *Két ló halála méhszurás következtében* című hírünkhöz — ígéretünk szerint — most már hozhatjuk a B. V. után a brünni törvényszék ítéletét, mely a méhtulajdonost nemcsak felmenti a kártérítés kötelezettsége alól, de sőt a káros panaszlót 117 frt 55 kr. tanúkihallgatási és bíraskodási költségeknek 14 nap alatt leendő megtérítésében elmarasztalja.

Érdekes a felmentő ítélet indzkolása, melyből adjuk a következőket:

Panaszló A. Z. arra fekteti panasza alapját, hogy a fia K. Z. által hajtott lovait F. H.-nak méhei megrohanták, megszurták s

ennek következtében a két ló elpusztult, a mi által panaszlónak 446 fjt 80 kr. kára esett — s a mennyiben a kellőleg nem felügyelt állat által okozott kárért a tulajdonos felelős, követeli a kártérítést.

Panaszolt fél nem tagadja ugyan, hogy panaszlónak lovai az ő méhei által okozott szurás következtében hullottak el, de igenis tagadja azt, hogy ő méheit kellőleg fel ne ügyelte volna.

Be kellett tehát bizonyítani, hogy panaszolt fél állítása igaz. Az ítélethozásnál döntő azonban az, hogy a méhésztetszése szerint tarthat annyi méhet, a mennyit akar, — ez által törvénybe ütköző cselekményt nem követ el.

A törvény azt is megengedi, hogy a méhészetre alkalmas helyen bárhol szabad tartani méhet.

Szakértők azt is egyhangulag beigazolják, hogy a méhek nem kártékony rovarok, s csak izgatott állapotban veszélyesek.

A szakértők azt is beigazolják, hogy, ha a méheket nem izgatják, azok az embert és állatot figyelembe sem veszik s ennél fogva az utak mellett vagy a emberek által látogatott helyen felállított méheseket épen nem lehet veszélyesnek tekinteni, annyival kevésbé, mert a kasból kirepülő méhek a teleptől távolabb eső helyeken gyűjtik a mézet.

Ezen alapon a panaszos állítása, hogy a méhek a telep közelében támadják meg áldozataikat, tarthatatlan.

A méhes a céljának megfelelően s általánosan elfogadott elvek szerint levén felállítva s azokra másként felügyelni, mint azt a birtokos tette, nem is lehet, mert különben a méhészt céljának sem felelne meg.

Minthogy méhésztetést üzni csak úgy lehet, hogy a kirepülő méhek esetleg meg is szurnak valakit; ezzel ellenkező kezelésre a méhészt tehát kényteleníteni nem is lehet.

Ezek szerint a méhek által okozható károkért a méhészt felelőssé tenni nem lehet, s így a pörét vesztett fél volt a pörköltségek megtérítésében elmarasztalendő, annyival inkább, mert a kívánatos intézkedés megtételét épen a kocsis mulasztotta el.

— *A méhek rablása ellen* biztos szernek hirdetik a hálót. Ha t. i. a rablás már folyamatban van, egy hálót függesztünk a kaptár elé, mely az idegen méheket visszatartja, míg a esaládhoz tartozók

azon ki és bejárnak. Meglehet ugyan próbálni, de mi legjobb óvintézkedésnek tartjuk a rablást előidéző okok eltávolítását.

— *Az anyanevelés nehézségei* néha úgy látszik a helyes eljárás mellett is mutatkoznak. De csak úgy látszik, mert a méhek életét megfigyelő méhésztapasztalja untalan, hogy a betett anyabölcsőt *se* szabad csak úgy fedetlenül más kasból az anyátlanba tenni. Ezt is kupak alá kell helyezni, különben ki- és lerágnák, s ha még nincs, pár nap múlva lesz álnyászcsaládunk, miről a sok here és a csonkán épített üres anyaházak győznek meg. Természetes, hogy azután a nép elpusztul.

Ha az anyanevelőből az anyát más törzsnek adom s a kis családdal ismét anyát akarok neveltetni: a here létele *conditio siue qua non!* Ki kel ugyan az anya, de nem levén here, az mint meg nem termékenyült, csak herét fog szaporítani. Tehát anyát csak addig szabad nevelni, míg here van. Ezután az anyátlan törzset a lépekről leseperjük, s ezek a szomszédos törzsekhez bekérezkednek. A leseprést azonban ne közvetlen a méhes közelében vagy az előtt eszközöljük. (D. A. úrnak.)

— *Nem ereszt a méh-törzs* (nem rajzik), ha kora tavasszal igen gyenge s csak későn szedheti össze magát, vagy ha az anyavén. Néha az időjárás is megakadályozza: de ez a ritkább esetek közé tartozik. A ki azért jó eredménynyel akar méhészkedni: inkább kevés, de jó törzsekről gondoskodik. Biztosan szaporítani csak jó törzsekből lehet jó eredménynyel. Gyenge törzs se szaporításra, se mézhordásra nem alkalmas. (Válaszul D. A. úrnak, hogy más is okuljon belőle.)

— *Teendők a méhesben.* A nyári teendők végén szívesen visszatekint a méhésztapasztalja a nyári szüretre s úgy találja, hogy a ki igazán okszerűen üzte a méhészetet, meglehetősen sikert tud felmutatni. — Igaz ugyan, hogy némely vidékről méltó panaszokat is hallunk, mindazáltal ez a kivételek közé tartozik.

Most azonban, midőn augusztus közepén a jövőre is gondolnunk kell, oly teendők előtt állunk, melyeket méltán tarthatunk a legfontosabbaknak. Ne feledjük el, hogy a mely gazda tétre meg nem tömi éléskamáját az maga is, családjá is nyomorog. — Mi azonban a már megrakott kamarából is gazdálkodhatunk számítás

nélkül, ha biztosak nem vagyunk abban, mennyi mézet kell méhcsaládjainknál meghagyni. — Itt oly elvet követhetünk, mely soha sem csal: »inkább többet, mint keveset.«

A mint a szép természet ilyenkor bezárja tárházát s méheink a természetben nemcsak bő, de már-már csekély nektárt sem gyűjthetnek, önző természetük a törvénybe ütköző cselekvényre ösztönzi őket: s ha szerit tehetik, rabolnak.

A kinek azonban a rablással van sok baja: legtöbb esetben (hogy ne mondjuk: mindég) magát okozhatja. Vegyük tehát elejét a rablásnak az által, hogy a röplyukat megszükitjük, hogy azon 2—3 méhnél több egyszerre ki ne jöhessen. Ezt még az erős és biztosan anyával bíró törzsnél is ajánljuk. Gyenge törzseknél vagy gyanusaknál pedig biztos a veszély, ha az említett elővigyázatot nem alkalmazzuk.

A gyenge törzseket nagy óvatosság mellett, a már többször megírt módon jó lesz idejekorán egyesíteni, az anyátlanság gyanujában levőket pedig feltétlenül nézzük át s ha gyanunk alaposnak bizonyult: a méheket előbb kissé felzavarva, hogy szívják tele magukat mézzel, a méhestől kellő távolságban szedjük ki és seperjük a földre, hogy innét a szomszéd kaptárokba oszoljanak szét. — E műtétnél is kiváló óvatosságot ajánlunk, nehogy a rablásra okot szolgáltatassunk. A lesepert mézes lépék azonnal jól elzárandók s a méhestől távol tartandók.

A családokat már télre is rendezhetjük s a melyiknél sok mézet találunk: a felesleget elvesszük, hogy ezt a fedetlen mézzel bíró, vagy épen mézszegény, de egyébként jó törzsekhez beadjuk. Ha nincs rá szükség, kipergethetjük.

Van még egy igen fontos teendőnk, mit most már végeznünk kell, az a méztérnek a kiürítése. Innét minden keretet szedjük ki s a méztért elzáró deszkát helyezük vissza, hogy azt a méhek télre jól elragaszthassák, légzáróvá tehessék. Hogy minden dolgunknál csak rövid ideig szabad a kaptárt nyitva tartanunk: ezt már még a kezdő méhésztudja.

Turcsányi Gyula.

Szerkesztésért felelős: **Turcsányi Gyula.**

A méhésztudományi egyesületi rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme méhésztudományi egyesületi pénztárnoknak küldendőek Kolozsvárra. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4. §.)

Nyom. Gámán J örök. Kolozsv.